

Man gik dernæst til afstemning vedrørende forslag til lov om ændring af lov om brandvæsenet i købstæderne og på landet.

Ændringsforslagene nr. 1-3, § 1, således ændret, og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget går direkte til tredje behandling uden fornyet udvalgsbehandling. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler m.v.).

(Lovforslaget (nr. 208) findes i tillæg A. sp. 4289, fremsættelsen i tidenden sp. 4653).

Formanden: Sammen med denne sag foretages de under punkterne 5 og 6 på dagsordenen opførte sager, nemlig:

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. (Forhøjelse af pensionstillæg m.v. og ændring af fradragsregler).

(Lovforslaget (nr. 209) findes i tillæg A. sp. 4225, fremsættelsen i tidenden sp. 4653).

Første behandling af forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m.fl. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler).

(Lovforslaget (nr. 210) findes i tillæg A. sp. 4275, fremsættelsen i tidenden sp. 4653).

Lovforslagene sættes til forhandling.

Bundvad: De 3 lovforslag, vi nu skal behandle, har to hovedformål. Det ene er at skaffe nogle af vore pensionister penge til at betale skat med, det andet er at ændre fradragsreglerne ved beregningen af pensionens størrelse.

Ved overgang til kildeskat fra den 1. januar 1970 ophæves det særlige nedslag i skatteansættelsen for pensionisterne, som vi har haft en række år, samtidig ophæves det særlige persontilskud på 350 kr., som pensionisterne har fået som kompensation for momsen.

Selv om de nye skattelove foreskriver, at pensionisterne skal betragtes som forsørger og altid have to fradrag à 5.000 kr. også ved kommuneskattens beregning, vil der fremover blive tale om skattebetaling, hvor pensionisterne nu er fritaget. Det er denne skattebetaling og bortfaldet af persontilskuddene, forslagene bl. a. tilsigter at yde kompensation for. Det er klart, at kompensationsbeløbene må være forskellige efter pensionens størrelse. Eksempelvis kan nævnes, at kompensationen til et folkepensionistægtepar er foreslået til 2.220 kr. årlig; til enlige pensionister og til enker er foreslået et beløb på 528 kr., invalider i mellemste gruppe følger folkepensionisterne, medens invalider med højeste pension skal have et yderligere beløb på 1.800 kr. for ægtepar, hvor begge har denne pension, og 1.200 kr., hvor der er tale om en enlig pensionist, eller hvor kun den ene ægtefælle har højeste pension. Dette særlige tillæg er foreslået som en forhøjelse af erhvervsudygtighedsbeløbet.

Jeg kan sige, at mit parti er enig i, at pensionisterne skal have kompensation for de skattelettelser, de går glip af, og vi ønsker fuld kompensation. Derfor vil vi i det kommende udvalg søge klarlagt, om de foreslåede beløb er tilstrækkelige. Jeg ser, at der er regnet med en skatteprocent på 36; det er formentlig 18 pct. for statsskatten og 3 pct. for folkepensionsbidraget, og så bliver der tilbage 15 pct. til kommuneskatten. Jeg vil tro, at det ligger i underkanten af, hvad man i det kommende skatteår efter kildeskattens indførelse må regne med. Det vil vi gerne se på.

Det forekommer mig også, at det i hvert fald ikke er klart efter forslaget, om man alene har regnet med dækning for grundbeløbet, eller om der også er regnet med dækning for pensionstillæg og måske også for en beskeden indtægt derudover. Men det vil vi som sagt søge at få klarlagt i udvalget.

Vi vil sætte spørgsmålstegn ved, om det nu også er nødvendigt at bryde den faste

[Bundvad.]

relation, der i dag er imellem invalidepensionens grundbeløb og erhvervsudygtighedsbeløbet, en relation, der hidtil har lettet forståelsen af systemet.

Endelig vil vi også se nærmere på, om kompensationsbeløbet bør gives som en forhøjelse af pensionstillægget, der er på 1.176 kr., eller som et selvstændigt beløb. Jeg må her erindre om de mange gange, venstre og de konservative har kritiseret mig som socialminister, fordi jeg gennemførte og hidtil har fastholdt dette pensionstillæg til fordel for de dårligst stillede pensionister. Fra vor side er vi indstillet på — og det indgår i vort forslag om tillægspension til alle — at pensionstillægget i tillægspensionens sidste fase skal indgå som en del af tillægspensionen og dermed bortfalde. Nu foreslår socialministeren, at skattekompensationen skal gives som forhøjelse af pensionstillægget, og dermed fryses dette tillæg fast. Det vil, så vidt jeg kan se, lægge hindringer i vejen for en gunstig overgang til tillægspension, hvad jeg meget beklager, og det medfører også, at venstre og konservative nu må til at søbe den kål osv., hvad jeg ikke beklager, for det har de selv været ude om.

Med hensyn til fradragsreglerne vil jeg først gerne sige, at vi er tilfreds med forslaget om, at den ikke-pensionerede ægtefælles arbejdsindkomst ikke skal medregnes ved beregningen af pensionens grundbeløb. Selv om dette forslag koster en 75-80 mill. kr., er jeg ikke i tvivl om, at disse penge er givet godt ud. Ikke mindst invalidepensionisternes ægtefæller vil modtage forslaget som en opmuntring til at bidrage til hjemmets bedre økonomiske standard, og dermed er det også til fremme af den sociale tryghed. Mit parti har ved flere lejligheder fremsat ønske om, at dette forslag blev fremmet, derfor takker jeg ministeren for at være kommet os i møde.

Hvad de øvrige forslag om fradragsregler angår — jeg tænker her på bruttoberegningen, på 60 pct.s fradragsreglen og på beregningen af visse former for indkomst — vil jeg kort sige, at vi i udvalget gerne vil se på, om de er i overensstemmelse med de tanker, vi gjorde os, da jeg i 1965 nedsatte udvalget om forenkling og lempelse af fradragsreglerne. Vi vil også gerne se på, om det er velbegrunderet at forhøje pensionstillægget uden

samtidig at ændre de særlige fradragsregler, der knytter sig til dette tillæg.

Jeg har bemærket mig forslaget om aftrapning af ægteskabstillægget ved stigende indkomst. Jeg kan godt forstå den teori, der ligger bag forslaget, alligevel er jeg betænkelig ved det. Jeg kan dårlig tænke mig en besparelse på dette felt på 29 mill. kr., uden at det medfører uheldige sociale virkninger. Ministeren henviser i bemærkningerne til forslaget til, at de, der måtte komme i klemme, kan søge kommunen om personlige tilskud. Det forekommer mig, at ministeren herved selv indrømmer, at besparelsen er for vidtgående og får uheldige sociale virkninger. Det må vi se på i udvalget.

Der stilles forslag om, at pensionstillægget ikke kommer til udbetaling til pensionister, der opholder sig i udlandet på dispensation fra socialministeriet. Dette forslag forekommer os rimeligt, fordi det er vanskeligt, om ikke umuligt, at kontrollere eventuelle indkomster i udlandet, der har indflydelse på pensionstillæggets størrelse. Dette forslag rejser imidlertid det spørgsmål for os, om ikke tiden er inde til at lempe de meget stramme regler og bestemmelser, som socialministeriet administrerer efter vedrørende pension i udlandet. Det er ønskeligt med større frihed på dette område. De helt frie forhold når vi vel ikke, medmindre vi knytter anciennitetsbestemmelser til pensionsretten. Men der må kunne gøres fremskridt, når der nu alene bliver tale om udbetaling af et grundbeløb for 67-årige pensionister, som efter 1. april 1970 ikke skal være indtægtsbestemt.

Efter forslaget skal folkepensionsbidraget fremtidig opkræves efter fuldstændig samme regler som statsskatten. For så vidt kan beløbet herefter lige så godt afholdes som en del af statsskatten, i kroner og øre vil det blive fuldstændig det samme for skatteyderne. På den anden side kan det særlige bidrag danne stammen i en senere finansiering af en tillægspensionsordning, og som sådan kan det være gavnligt.

Vedrørende økonomien i forslagene er der givet oplysninger om udgifter, men ikke om besparelser og merindtægter. Derfor kan man ikke se, hvor store merudgifterne er, men det kan ministeren måske give oplysninger om her i salen eller i udvalget.

Ud over hvad forslagene indeholder, har

[Bundvad.]

vi ved denne revision et forslag, som vi håber at få tilslutning til. I den gældende folkepensionslovs § 3, stk. 7, og i den gældende invalidepensionslovs § 4, stk. 5, er det bestemt, at den længstlevende af et pensionistægtepar kan oppebære ægteparrets pension i 3 måneder efter ægtefællens død. Bestemmelsen er gennemført for at gøre overgangen så lempelig som muligt. I den sidste tid har jeg været stillet over for tilfælde, hvor enken efter en invalidepensionist bogstavelig talt dagen efter dødsfaldet har stået uden midler, fordi hun ikke selv var pensionist. Vi mener, at der også i sådanne tilfælde bør ydes pension i 3 måneder efter dødsfaldet. Vi må ikke overse, at hustruen i mange tilfælde måske i måneder før dødsfaldet har virket som sygeplejerske i hjemmet og været afskåret fra at tjene penge i erhverv.

Jeg vil gerne slutte med et spørgsmål til ministeren. Der har i mange år været den regel, at forslag af vigtighed for pensionisterne har været forhandlet med pensionisternes kontaktudvalg. Er det også sket i dette tilfælde — og i bekræftende fald: hvad var resultatet af disse forhandlinger?

Fra socialdemokratiets side kan vi give tilsagn om jellig behandling af de 3 lovforslag, idet jeg dog må henlede opmærksomheden på vore forbehold.

Clara Munck: Som det allerede er sagt, drejer disse 3 lovforslag vedrørende vore folke-, invalide- og enkepensionister sig ikke mindst om en ændring af de pensionstillæg, der er indført, og af fradragsreglerne, og jeg kan med det samme sige, at vi i den konservative folketingsgruppe er meget villige over for lovforslagene og gerne ser også en hurtig udvalgsbehandling.

Baggrunden for, at lovforslagene er fremsat nu, er kildeskattesystemets skattebestemmelser, for efter dem vil også pensionister, der kun har den sociale pension eller meget små indtægter ved siden af den sociale pension at leve for, blive skatteydere, og

det uanset at man i skattelovgivningen allerede har taget et hensyn til pensionisterne ved altid dér at indrømme to personfradrag, før skatteberegningen finder sted. Nu har regeringen valgt, sådan som det er sagt af hr. Bundvad, at yde kompensation for den fremtidige skattepligt og for bortfaldet af persontilskuddene på 350 kr. om året gennem en væsentlig forhøjelse af pensionstillæggene.

Jeg skal gerne medgive hr. Bundvad, at den konservative folketingsgruppe aldrig har været begejstret for pensionstillæggene; vi har tværtimod gjort, hvad vi kunne, for ikke at få dem indført, idet vi havde ønsket grundbeløbene forhøjet i stedet. Derfor skal jeg da heller ikke udtale, at vi er særlig begejstrede for, at det ikke er lykkedes socialministeriet eller socialministeren at finde en anden måde at give skattekompensation på. Jeg skal ikke stille noget andet forslag i dag, men det er klart, at det er en af de ting, vi er interesseret i at se på under udvalgsbehandlingen. Vi har ikke ønsket pensionstillæggene, fordi vi mener — og det gav vi også udtryk for, da hr. Bundvad som socialminister indførte dem — at de ikke var i overensstemmelse med vor tanke om fuld folkepension. Hvis vi derfor skal søbe vor kål, er jeg glad for, at hr. Bundvad er i samme situation, al den stund vi nu er blevet enige om, hvad der skal ske på pensionsområdet på længere sigt.

Ud over dette vil jeg gerne sige et par ord om den nydannelse, der sker ved pensionstillæggene. Hidtil har det jo været sådan, at vi har udbetalt det samme beløb til en enlig pensionist og til ægtefæller, som begge var pensionister. Når jeg understreger det, er det, fordi hr. Bundvad ligesom gav udtryk for tvivl om, hvorvidt vi gav fuld kompensation for skatten. Det er netop de forskellige beskatningsmuligheder, der nu foreligger, som gør, at man ændrer pensionsstillægget, så det bliver større for to samgifte pensionister end for en enlig pensionist eller en pensionist, der er i ægteskab med en ikke-pensionist.

[Clara Munck.]

Hvis pensionisterne ser på disse lovfor-
slag, vil de nok glæde sig vældigt på for-
hånd ved at se, at hvor de nu får udbetalt
1.176 kr. om året, vil de som ægtepar
komme op på 3.396 kr., og en enlig vil
komme på 1.704 kr. Det får mig til at bede
socialministeren om at være opmærksom, på,
når disse forslag er gennemført, igen at få
lavet en vejledning, sådan som vi fik det
ved pjecen fra socialministeriet til pensio-
nisterne, der i tide forklarer, at dette altså
ikke er en væsentlig udvidelse af deres
eksistensmuligheder, men er en kompensaa-
tionslovgivning.

I modsætning til hr. Bundvad har jeg
dog opfattet lovforslagene sådan, at der
for flere grupper af pensionister ligger for-
bedringer i dem ud over selve kompensaa-
tionerne.

Man har ikke ment at kunne give al
kompensation i pensionstillæggene, og der-
for har man, som det også er nævnt af hr.
Bundvad, forhøjet erhvervsudygtighedser-
statningen til de invalidepensionister, der i
dag får den højeste invalidepension, og også
her drejer det sig om et ret væsentligt
beløb, som vi kan gå ind for.

Jeg er glad for, at socialministeren i disse
3 lovforslag ikke har nøjedes med at give
os de aktuelle tal, sådan at vi selv skulle
udregne de nye på grundlag af pristallet
100; her er nævnt de tal, vi må operere
med, altså tal, vi virkelig kan gå ud med,
og det synes jeg er velgørende, når det
drejer sig om så store lovforslag som disse
med så mange forskellige beløb.

Vi er også tilfreds med i min gruppe, at
man ændrer fradragsreglerne. Det er jo så-
dan, at man inden for alle grupper i folke-
tinget har været utilfreds med gang på gang
at stå i situationer, hvor man enten skulle
straffe den, der trods et handicap kunne
udføre et arbejde og derigennem skaffe sig
en arbejdsindtægt, eller måtte erkende, at
dette, at en gift invalideret havde en rask
ægtefælle, også betød, at den raske ægte-
fælle på dobbelt vis skulle forsørge den
invaliderede, eftersom vi nedsatte pensio-
nerne. Det, der nu sker, er altså, at social-
ministeren klart siger, at hvor en pensionist
er i ægteskab, vil den ikke-pensionsberet-
tiggede ægtefælles indtægt ikke have nogen
betydning for den sociale pension, der ud-

betales af det offentlige. Det synes vi er et
meget stort fremskridt, og jeg tror, det vil
skabe stor glæde og tilfredshed og harmoni
inden for de områder, hvor fradragsreglerne
på dette felt har givet anledning til uro,
ængstelse og vanskeligheder.

Vi er mindst lige så tilfreds med, at
socialministeren skærer igennem dér, hvor
vi skal have fradrag i pensionerne på grund
af andre økonomiske omstændigheder. I
dag sidder vi og regner med 3 forskellige
fradragsprocenter, 60, 72 og 84; nu får vi
den forenkling, at nedslaget aldrig kan blive
mere end 60 pct. Det giver den, der har
indtægter, den fordel, at han kan vide, at
så og så meget af det, han kan tjene eller
forøge sin indtægt med, er penge, han be-
holder selv. Vi er også tilfreds med, at
60 pct.s fradraget bliver ensartet, og at det
går fra pensionstillæg ind i ægteskabstillæg,
for vi når frem til grundbeløbene.

Ægteskabstillægget er også omtalt af hr.
Bundvad, idet der heri sker en ændring. I
modsigelse til hr. Bundvad nærer jeg ingen
bekymringer, for jeg har altid opfattet
ægteskabstillægget som noget, man indførte
for at lade det offentlige hjælpe en person
med at opfylde sin forsørgerpligt. Når pen-
sionisten har forsørgerpligt over for en ægte-
fælle og kun har pensionen, måtte vi er-
kende, at det var rimeligt, at det offentlige
trådte til. Men når ægtefællen selv har ind-
tægter eller man på anden måde er forsøret,
synes jeg, det er rimeligt, at ægteskabstil-
lægget bliver underkastet de almindelige
regler om det offentliges forpligtelser. Der-
for går vi altså ind for den formulering, det
har fået nu.

Jeg tror ikke, at besparelsen på de 29
mill. kr. rammer den gruppe, der kun har
pensioner og ægteskabstillæg. Jeg tror, den
ikke mindst rammer gruppen over 67 år,
idet vi ikke i loven om fuld folkepension
havde taget forbehold om, at der ikke også
skulle betales fuldt ægteskabstillæg.

Jeg vil også hæfte mig ved, at det, vi
altid har været imod i den konservative
folketingssgruppe, det, vi kaldte formue-
straffen, nu bliver ophævet. Når folk har
villet spare noget op til deres alderdom, har
vi førhen ikke blot taget i betragtning ved
beregning af pensionen, hvilke afkast de
havde af deres formue, men oven i købet
lagt et fikseret beløb på 25 pct. på for lige-

[Clara Munck.]

som at straffe dem, fordi de selv havde været indstillet på at bidrage til en mere eller mindre vanskelig alderdom. Det bliver ophævet nu, og det kan vi fuldt tilslutte os.

Vi er enige i, at hvis man flytter til udlandet og har sin sociale pension, skal man ikke have pensionstillægget, navnlig ikke da en stor del af det jo dækker en skat i Danmark, som udlandsdanskeren ikke betaler. Men jeg vil ligesom hr. Bundvad bede socialministeren om at være mere smidig, end man har kunnet være før, med at tillade pensionister at flytte til udlandet. Det skulle ikke være nødvendigt at gennemgå hele deres livshistorie og finde ud, hvilke børn de har, hvor de opholder sig, og hvad de tjener, for at give pensionisten lejlighed til at leve sine år dér, hvor pensionisten selv foretrækker det. Jeg henstiller som sagt, at man er rimelig og smidig på dette område.

Folkepensionsbidraget skal jeg ikke sige noget om; det behandles i forbindelse med skattelovgivningen, og jeg har ingen kommentarer til det. Kun vil jeg gerne henlede socialministerens opmærksomhed på et lovforslag, vi har behandlet i denne samling, nemlig lovforslag nr. 122 om nedslag i skatteansættelsen for folkepensionister. Dette lovforslag ville man gerne have gennemført i februar måned i år, og det blev det; men der kom et ændringsforslag, som udvalget bestilte hos finansministeren. I finansministerens bemærkninger til dette ændringsforslag står der udtrykkelig, at socialministeren senere vil fremkomme med nogle forslag — det er dem, vi behandler nu — og at i den forbindelse spørgsmålet om ophævelse af nedslagsreglerne ville blive behandlet. Jeg vil bede om, at man er opmærksom på dette, for jeg tror, at den sag må tages med i udvalgsbehandlingen.

Vi er meget åbne over for disse lovforslag og tilsiger en hurtig og velvillig udvalgsbehandling.

Evan Jensen: Jeg kan ligesom de to tidligere ordførere indlede med at sige, at når vi nu får kildeskatten, skal også pensionisterne til at betale skat, dvs. fra den 1. januar 1970. Hidtil har pensionister uden andre indtægter end pensionen ikke betalt skat til stat og kommune. Endvidere sker der det, at pensionstilskuddet på 350 kr.

bortfalder. Disse to ændringer i gældende lovgivning betyder en forringelse af pensionisternes vilkår, og den må der naturligvis ydes kompensation for. I henhold til kildeskatteloven og den kommunale indkomstskattelov skal der altid indrømmes pensionisterne to personfradrag, og det kommunale personfradrag skal være på 5.000 kr. overalt. Men disse ting i forening vil ikke yde kompensation nok. Der regnes i forslagene med, at statskat, folkepensionsbidrag og kommuneskat vil udgøre 36 pct. i gennemsnit, og det er på denne baggrund, kompensationen er beregnet. De 36 pct. er som nævnt et gennemsnit; der vil selvfølgelig være pensionister, der bor i kommuner, hvor de tre ting i forening vil være mindre end de 36 pct., og der kan vel også tænkes enkelte kommuner, der vil ligge højere. Men det må være rimeligt, som det er gjort her, at finde et gennemsnit og gå ud fra dette.

Kompensationen foreslås ydet gennem en forhøjelse af pensionstillægget for folkepensionisterne. Det skattebeløb, som et ægtepar skal betale, er beregnet til 1.080 kr. Hertil kommer så bortfald af pensionstilskuddet på de 350 kr. Kompensationen skulle således blive 1.430 kr. Men kompensationen bliver også genstand for beskattning, derfor må den sættes i vejret, og der er foreslået 2.220 kr., således at det forhøjede pensionstillæg bliver 3.396 kr. For invalidepensionisterne gør sig principielt det samme gældende som for et folkepensionist-ægtepar, som jeg her har nævnt. Jeg kan på venstres vegne give tilslutning til, at der ydes kompensation til pensionisterne på den måde, som socialministeren har foreslået.

Jeg skal også sige et par ord om lovforslagenes bestemmelser om fradragsreglerne inden for det sociale pensionsområde, og her vil jeg især hæfte mig ved socialministerens forslag om at ophæve fradragsreglerne ved beregningen af pensionens grundbeløb for arbejdsindtægter, der hidrører fra den ikke-pensionsberettigede ægtefælle. Særlig betydning vil denne nye bestemmelse få for ægtepar, hvor den ene ægtefælle er invalidepensionist. Venstre har hele tiden været af den opfattelse, at de gældende fradragsbestemmelser har medført urimelige konsekvenser for den invalide og dennes familie, at de i urimelig grad har fået deres pension beskåret, og at den interesse, de kunne have

[Evan Jensen.]

i at søge ud og anvende deres tilbageværende erhvervsevne, ikke blev opmuntret. Det er af stor betydning, at også de invalider, der har en del erhvervsevne tilbage, søger et eller andet arbejde; det har betydning både af behandlingsmæssige, revalideringsmæssige og menneskelige grunde. Venstret har derfor også tidligere her i folketinget stillet forslag om lempelser i fradragsreglerne. Det gjorde vi i 1965, og det gjorde vi i 1967. Dengang kunne vi ikke få tilslutning til vore tanker. Derfor vil jeg gerne takke socialministeren for det forslag, vi behandler i dag. Jeg kan selvfølgelig anbefale disse afsnit i forslagene og hilser det som en betydelig landvinding inden for vor pensionslovgivning.

Den forenkling, der ligger i, at man op hæver bestemmelserne om fradrag for skatter i indtægten, der lægges til grund ved pensionsberegningen, og i stedet forhøjer de fradragsfri beløb, er vi også tilfreds med. 60 pct.s fradragsretten er vi ligeledes tilfreds med, så jeg kan anbefale de 3 forslag til en velvillig behandling i udvalget; vi vil fra venstres side bidrage hertil.

Valbak: Vi har her i landet over en halv million pensionister — heraf er de 100.000 ganske vist folk med mindstebeløbet — vi har omtrent 100.000 invalidepensionister, og vi har godt 15.000 enkepensionister. De love, vi i dag beskæftiger os med, vedrører derfor omkring 625.000 pensionister eller omkring 13 pct. af befolkningen. Hertil kommer så andre direkte berørte såsom børn og ikke-pensionerede ægtefæller. Lovene berører altså en betydelig del af befolkningen, og en betydelig andel af det offentlige samlede udgifter; vel omkring 5 milliarder kr., udredes da også til de sociale pensioner.

Endnu mange flere penge vil komme ud at rulle til formålet, dels af den grund, at pensionisternes andel i befolkningen i de kommende år fortsat vil øges kraftigt som følge af ændringerne i befolkningens alderssammensætning, dels fordi alle jo er enige om, at pensionisterne bør være sikret en rimelig andel i velstanden og velstandsstigningen. Næste år vil udgifterne til de sociale pensioner sammenlignet med i år øges, allerede fordi pensionister med alderspensio-

nens mindstebeløb, minus tjenestemændene, vil overgå til fuld folkepension. Hertil kommer så de forslag til forbedringer, der er til behandling i dag. Mit parti har medansvar for de merudgifter, som overgangen til fuld folkepension medfører. Vi vil også tage medansvar for de 60-70 mill. kr., det netto koster at gennemføre de forbedringer i pensionisternes stilling, som de foreliggende forslag sigter imod.

Af de kontante forbedringer tæller særlig forslaget om i forbindelse med grundpensionerne at se bort fra arbejdsindtægt, der hidrører fra en ikke-pensionsberettiget ægtefælle. Jeg tænker her ikke bare på brutto-udgiften på små 80 mill. kr., som forslaget gennemførelse vil koste, men også på de perspektiver af vidtrækkende karakter, som her åbner sig. Mange har ved mange lejligheder sagt meget om de urimelige virkninger, som de nugældende regler har for pensionister med ikke-pensionsberettiget ægtefælle — regler, som i særlig grad rammer mange invalidepensionister. Hvad der af mange er blevet sagt, bliver ikke mindre rigtigt af, at jeg ikke ved denne lejlighed skal gentage, hvad der i tidens løb er sagt herom; jeg skal nøjes med at henvise til, hvad betænkning nr. 485 om fradragsreglerne påviser, nemlig at over 40 pct. af de invalidepensionister, som har ikke-pensionsberettiget ægtefælle, på et givet opgørelses tidspunkt rammes af de nuværende fradragsregler. Af de øvrige grupper af invalidepensionister rammes fra knap 5 til lige under 10 pct. Man kan heraf udlede, at det er den ikke-pensionerede ægtefælles indkomst, som rammes. Vi er meget tilfreds med, at lovforslaget gør op med netop dette problem, herunder naturligvis, at problemet ikke bare løses for invalidepensionisterne, men også for de ganske vist ikke så mange folkepensionister med ikke-pensionsberettiget ægtefælle, som også efter indførelse af den fulde folkepension vil fortsætte med at få folkepensionen indtægtsbestemt — jeg tænker her naturligvis på de under 67-årige.

Også de 14 mill. kr. til i øvrigt foreslåede ændringer i fradragsreglerne er efter vores mening givet godt ud. For det første er der tale om en lempelse. For det andet afbalancerer forslagene på en mere rimelig måde end hidtil fradragene for de forskellige typer af indkomst, så vidt jeg har kunnet

[Valbak.]

bedømme det på grundlag af de forslag, der er kommet fra det udvalg, hr. Bundvad omtalte, og som han i sin tid som socialminister nedsatte. For det tredje er resultatet en forenkling af det administrative beregningsarbejde i marken, som må kunne mærkes.

Det administrative arbejde vil naturligvis også være betydeligt i forbindelse med udregning af fradrag på grundlag af de forenklede regler, som vi får ved at gennemføre de foreliggende forslag. Dette besvær er selvfølgelig ikke nok til i sig selv at begrunde grundpensionernes fradragsregler fuldstændig fjernet med ét slag; men for mig er der ikke så megen tvivl om, at den rationelle måde, ministeren foreslår fradragsreglerne lempet på, tegner et perspektiv, der om nogle år må antages at ende med et fuldstændigt opgør med det fradragssystem, vi kender for de almindelige pensionsbeløb i dag. Sagt med andre ord: det vil nok være rimeligt at reservere nogle af 1970ernes pengemæssige forbedringer til et endeligt opgør med de nuværende fradragsregler i grundpensionerne.

Jeg er naturligvis klar over, at dette perspektiv aktualiserer andre problemer til afklaring i forbindelse med flere pensionistgrupper. Jeg tænker på de enlige pensionister under 67 år, og jeg tænker på enkerne. En ordning af disse gruppers økonomiske forhold, der fortsætter på nuværende pensionslovgivnings grundlag, må antages at forudsætte opretholdelse af nogle fradragsregler for netop disse grupper. I den forbindelse kommer så spørgsmålet ind om andre sociale grupper med relation til revalidering, til omskoling, men herom skal jeg nøjes med at henvise til, hvad jeg sagde under pensionsdebatten i december 1968, Folketingstidende 1968-69, sp. 2215.

Mit parti er indforstået med, at de lemper, jeg her har omtalt, fører til en samtidig stramning af fradraget for ægteskabstillægs vedkommende. Dem, for hvem tillægget har betydning, berører stramningen ikke. Det drejer sig jo om tilfælde, hvor ægtefællen helt eller delvis lægger arbejdsindsatsen i hjemmet, eventuelt af hensyn til en pensioneret ægtefælle med svagt helbred. I sådanne tilfælde kan man måske sige, at tillægget fungerer som en slags vederlag for omsorgsarbejde. Jeg kan godt

se det mindre rimelige, alt taget i betragtning, i at yde fuldt ægteskabstillæg efter bortfald af reglen om fradrag for ægtefælles arbejdsindtægt i de tilfælde, hvor ægtefællen har udearbejde i stort omfang. I det hele taget — det er min personlige vurdering — kan man vel regne med, ganske vist nok over en længere årrække, at ægteskabstillægget overlever sig selv. En dag står vi antagelig dér, at pension, som det er tilfældet med løn f. eks., udmåles pr. hoved og ikke pr. par.

Kompensationen for nedslagsreglernes og persontilskuddenes afvikling posterer henimod 350 mill. kr. årligt på kontoen for de sociale pensioner. Så vidt jeg har kunnet finde ud af, er det kompensationsregnestykke, der ligger bag forslagene, i enhver henseende fair og rimeligt. Der kan næppe sættes en finger på det.

Regeringen har fundet det rigtigst, at kompensation ydes gennem en forhøjelse af pensionstillægget suppleret med en kompensation over erhvervsudygtighedsbeløbet for dem, der er berettiget til denne ydelse. Den betragtning er jeg enig i af den grund, ministeren omtaler, nemlig at en kompensation over grundbeløbet ikke ville give lige kompensation. I den forbindelse må man vel også nok kunne tilføje et finansielt synspunkt. Endelig har jeg i modsætning til hr. Bundvad en fornemmelse af, at kompensationen lagt på pensionstillægget yder et bidrag til at holde det uafklarede spørgsmål om en pensionsoverbygning åbent — et argument, jeg personlig tillægger nogen betydning. Årsagen til den forskellige vurdering er måske nok den, at hr. Bundvads alternativ er et selvstændigt beløb, medens jeg havde forestillet mig et beløb, der ellers måtte indsættes i grundpensionerne. Men det kan vi jo snakke nærmere om i udvalget.

Inden jeg slutter, vil jeg gerne i almindelighed sige: det er en god og rigtig ting, at pensionisterne kan have grund til at føle, at de har en stilling i samfundet, der i videst muligt omfang er normal. Hertil hører bl. a., at man betaler husleje, at man betaler skat osv., og selvfølgelig, at man har en indkomst at betale skatter osv. med. Kompensationsforslaget bliver således et led i normaliseringen, fordi skattelovgivningens særlige bidrag til at løse sociale problemer på dette område nu flyttes over, hvor det hører bedre

[Valbak.]

hjemme, nemlig på pensionsudbetalingens side. Ændringen får også en anden følge: det bliver noget lettere at bedømme pensionisternes kår sammenlignet med andre grupper i samfundet.

Hermed skal jeg på det radikale venstres vegne anbefale de fremsatte forslag til hurtig vedtagelse.

Ove Munch: For fuldt ud at vurdere de forslag, som foreligger, skal man have kendskab ikke alene til de regler, hvorefter pensionen beregnes efter den hidtidige lovgivning, men også til skattelovgivningen. Det ser dejligt ud, når der i fremsættelses-talen står, at udgifterne, d. v. s. merbeløbet til pensionisterne, er 295 mill. kr. plus 40 mill. kr. Men sagen er jo, at det ikke bliver nettobeløbet for pensionisterne. Hr. Bundvad var inde på, hvor meget der var netto, og spurgte ministeren derom. Nu er det meget vanskeligt at vurdere for en ikke-ekspert; jeg tror også, det er meget vanskeligt at vurdere for en ekspert, og derfor vil jeg ikke spørge ministeren, hvor meget det er, men om man har forsøgt at vurdere det.

Derudover forekommer det mig, at der er tre formål med disse forslag. For det første kompensation for ændrede skatteregler og bortfald af persontillæg, for det andet det meget vigtige fremskridt, at man for pensionister under 67 år ser bort fra ægtefælles indtægt, og for det tredje en forenkling af reglerne.

For at starte med det sidste forekommer dette mig nødvendigt. I betænkningen om fradragsreglerne står der adskillige steder, at man vil forsøge at nå frem til et system, hvorefter pensionisterne selv kan beregne deres pension. Det tror jeg ikke man er nået frem til. Efter det gældende system har man en indikator, kan man sige, indskudt imellem den bruttoindtægt, som findes, og den beregnede pension, nemlig den beregnede indtægt, og så har man først et sæt regler, hvorefter denne beregnede indtægt skal findes, og derefter et sæt regler for, hvordan pensionen skal findes efter den beregnede indtægt. Det er et dobbelt system, som det vil forekomme mig væsentligt at komme væk fra. Af den nævnte betænkning fremgår det, at man har overvejet det; der står på side 43 nogle få bemærk-

ninger om, at en sådan forenkling af reglerne imidlertid næppe er mulig. Det har jeg meget svært ved at forstå, og jeg kunne tænke mig, at udvalget prøvede at overveje, om det kunne lade sig gøre.

Foruden dette mellemled mellem indtægt og pension har man også regler, der direkte indvirker på pensionen fra indtægten, nemlig tjenestemandspension som indtægt og dernæst skatteregulering efter de hidtidige regler. Efter de foreslåede regler falder skattereguleringen bort, men i øvrigt har man samme system med beregnet indtægt plus en regulering direkte fra indtægt til pension, når der forekommer tjenestemandspension. Det er efter min mening stadig et så indviklet system, at det ikke vil lade sig gøre for pensionisterne selv at vurdere, hvilken pension de har ret til.

Så vil det også være rimeligt at simplificere reglerne for opgørelse af beregnet indtægt ud fra bruttoindtægten. I betænkningen er der foreslået, at man kommer frem til kun at skelne mellem to arter af indtægt, nemlig på den ene side tjenestemandspension plus noget mere og formueindtægter og på den anden side arbejdsindtægter. I forslaget har man stadig væk 4 sæt indtægter, nemlig privat pension, tjenestemandspension, formueindtægt og arbejdsindtægt, og så er der særregler for hver gruppe — idet der dog står, at for formueindtægter er der ingen særregler; men når det er den eneste indtægtsform, for hvilken der ingen særregel er, bliver dette i sig selv en særregel. Jeg vil gerne spørge ministeren, hvorfor betænkningens forslag ikke er fulgt, specielt med henblik på at behandle arbejdsindtægt og privat pension ens. I betænkningen foreslås, at man indfører et fradrag på 40 pct. også for arbejdsindtægter på samme måde som for privatpensioner. I lovforslaget er der blot forslag om et fast fradrag på 1.920 kr. for ægtepar og 1.130 kr. for enlige.

Jeg vil også spørge, hvordan det skal forstås, hvis en person har flere indtægtsarter. Det må vel være sådan efter forslaget, at man har fradrag for de forskellige indtægtsarter, altså f. eks. både for privatpension og for arbejdsindtægt.

Med hensyn til ægtefælleindtægt for pensionister under 67 år er vi meget glade for, som tidligere nævnt, at denne ikke skal have

[Ove Munch.]

indflydelse på pensionens størrelse. Men så vidt jeg kan se, er der stadig væk nedslag, hvis ægtefællen har tjenestemandspension, mens der, så vidt jeg kan forstå det, intet nedslag er, hvis ægtefællen har tjenestemandshintægt. Jeg vil gerne spørge ministeren, om det er mig, der har misforstået det, eller om det er sådan, at hvis ægtefællen er tjenestemand og derefter går på pension, betyder ægtefælless overgang til pension samtidig nedsættelse af pensionistens beløb.

I fremsættelsen står der som noget glædeligt, at pensionen er upåvirket af ægtefælless indtægt. Jeg synes dog, det skal siges, at det ikke gælder pensionstillægget, sådan at der stadig væk er en komplikation, som gør, at det bliver vanskeligt for pensionisten i disse situationer at beregne pensionen. Måske man skulle se, om også dette kunne fjernes.

Jeg vil som hovedindtryk sige, at efter vor mening er dette et fremskridt, men at man langtfra hermed er færdig med at se på pensionsregler. Der vil i de kommende år stadig væk komme overvejelser både med henblik på forenkling af reglerne og med henblik på at få højere pensioner. Hvor meget der er indeholdt reelt i disse forslag, kan jeg ikke vurdere. Dertil vil jeg føje, at efter vor mening mangler der også noget om førtidspension. Jeg synes, det er et problem, man støder på i adskillige situationer, at man mangler en ordning med førtidspension, og jeg vil gerne spørge ministeren om ministerens stilling til det spørgsmål.

Kjær Rasmussen: Jeg skal ikke gennemgå forslaget i detaljer, det er der allerede flere ordførere der har gjort, og det kan blive lidt trivielt at høre på alt for mange gange. Men lad mig sige generelt om persontilskuddene, at VS fra begyndelsen af var imod, at disse persontilskud bortfaldt, fordi vi anså kompensationsordningerne for utilstrækkelige; det mener vi altså stadig væk.

Et par kommentarer til de her foreliggende lovforslag. Ministeren foreslår meget rimeligt, at en ikke-pensioneret ægtefælless indtægt ikke skal medtages ved pensionsberegningen, da det er rigtigst at betragte ægtefællerne som to individer. Efter dette må man efterlyse hos ministeren en begrun-

delse for rimeligheden af, at samgifte pensionister fortsat kun skal have halvanden pension og ikke 2 adskilte pensioner. Hvorfor kører man videre i de nye forslag med dette gamle? Jeg er ked af, at Dansk Kvindesamfunds synspunkter ikke har smittet af på den tidligere formand, for havde disse synspunkter smittet af, så havde ministeren nok ikke fortsat med disse ting.

Den måde, hvorpå folk ordner deres personlige forhold, må være det offentlige aldeles uvedkommende; disse forhold bør det offentlige ikke blande sig i, simpelt hen. Hver enkelt person må have sin pension uanset denne persons status.

Jeg vil lige nævne en ting mere vedrørende fradragsreglerne for pensionstillægget. Dette tillæg nedtrappes nu, dersom en pensionist tjener over 1.000 kr. ved siden af pensionen. Reglen medfører ofte, at invalidepensionisters små indtægter på de beskyttede værksteder fratrækkes i tillægget, og der er næppe tvivl om, at man i udvalget skulle forsøge, om man ikke kunne få dette beløb forhøjet, måske til en 3.000-4.000 kr.

Lad mig sige til sidst for nu at gøre det kort — det lovede jeg jo — vor stilling vil afhænge af, om forslaget betyder fuld kompensation til pensionisterne, og vi vil afvente udvalgsarbejdets afslutning, inden vi tager endelig stilling til de tre lovforslag.

Socialministeren (Nathalie Lind): Jeg vil takke ordførerne for den stort set velvillige modtagelse af disse forslag. Jeg har forskellige bemærkninger, og der er stillet direkte spørgsmål til mig.

Hr. Bundvad spurgte, om der både var regnet med dækning for grundbeløbet og for pensionstillægget. Så vidt jeg er orienteret, er det tilfældet.

Med hensyn til pensionstillægget blev der harceleret lidt over, at venstre og konservative før ikke havde udtrykt alt for stor kærlighed til dette tillæg, og at man nu valgte den udvej i stedet for at forhøje grundbeløbet at lægge kompensationen oven på pensionstillægget. Jeg ved ikke, om det er så stor nytte til at rive op i fortiden; man kunne måske også se lidt frem og sige, at socialdemokratiet selv i sit tillægspensionsforslag mener, at på et eller andet tidspunkt skal pensionstillægget afskaffes.

[Socialministeren.]

Jeg vil gerne fremhæve stærkt, at hvis vi ikke lægger denne forhøjelse på pensions-tillægget, så vil den praktiske følge blive, at det bliver alle de pensionister, som i dag får mindstebeløbet, altså de velstillede, som vil få fordel af det — eller sagt med andre ord dem, der har indtægter ud over det beløb, hvor man har været skattefri, eller hvor man har fået persontilskud. Lagde vi det på grundbeløbet, så ville også alle de andre få fordele, og det er det, vi ikke synes er rimeligt. Som en af de øvrige ordførere sagde, må man vel også have lov at se på den økonomiske side af sagen, og jeg tror heller ikke, at det er på linje med socialdemokratiets opfattelse, at det netop var her, vi skulle sætte ind.

Med hensyn til invalidepensionistens ægtefælle og dette, at man nu ikke længere vil fradrage noget i den syges pension på grund af ægtefællens indtægt, kan jeg notere, at faktisk samtlige ordførere var indforstået med dette. Hr. Bundvad nævnte, at socialdemokratiet ved flere lejligheder har fremhævet det; det er rigtigt, det er sket i 1968, og det er sket i debatter her i folketinget også i 1969. Jeg synes, det må være rigtigt at sige, at man også tidligere, som hr. Evan Jensen var inde på, allerede i 1965 og 1967 har ført dette frem fra mit partis side.

Med hensyn til spørgsmålet om ægteskabstillægget blev der sagt, at det kunne ikke være rigtigt, at denne omlægning ville medføre en besparelse på 29 mill. kr., det måtte få uheldige sociale virkninger. Jeg vil gerne understrege, at det er kun de 17 mill. kr., der vedrører de pensionister, vi har i dag; de sidste 12 mill. kr. vedrører den gruppe, som i dag kun får mindstebeløbet — igen ville det altså være til nogle forholdsvis velstillede, vi her skulle give et tillæg.

I øvrigt er denne omlægning af tillægget ikke sket ud fra noget besparelshensyn, men det er selve formen for afviklingen, som medfører dette resultat. Det er aftrapningen af tillægget, der kan få disse virkninger, og derfor er det også, der i bemærkningerne er anført, at hvis det i visse tilfælde, for visse indtægtsgrupper, skulle føles urimeligt i en overgangsperiode, så må det klares ved et personligt tillæg fra kommunens side.

Jeg blev af flere ordførere, af fru Clara

Munck, af hr. Bundvad, bedt om at anlægge en mildere bedømmelse med hensyn til folkepensionisters ret til at medtage deres pension til udlandet, ikke mindst under hensyn til, at det nu alene skal være grundbeløbet, man kan tage med ud. Jeg vil gerne sige her, at jeg har sådan set allerede udvidet den hidtidige praksis, og vi administrerer i socialministeriet i øjeblikket efter en lempeligere praksis, idet det hidtil var så at sige udelukket, hvis der var tale om ægtepar, at de kunne få lejlighed til at tage pensionen med til udlandet. Hvis de har børn i udlandet, har vi i flere tilfælde givet tilladelse til, at de måtte tage den med ud, og det er min personlige opfattelse — dér er jeg enig med hr. Bundvad og med fru Clara Munck — at vi ikke skal være alt for restriktive her, især som sagt ikke, når det alene er grundbeløbet, det drejer sig om.

Jeg blev bedt om at oplyse, hvad besparelser og merindtægter ved dette forslag var. Jeg har vanskeligt ved at give nogen fuld oversigt over det, det hænger jo så nøje sammen med det forslag til udskrivningslov, som er fremsat af finansministeren den 14. marts her i tinget, men jeg kan da henvisse til, at der i bemærkningerne til dette forslag, hvor man taler om forskellige omlægninger, som en merindtægt for finansministeriet er nævnt, at der ved ophævelsen af ydelsen af persontilskud til forsørgere vil blive tale om en indtægt på 135 mill. kr. Der indgår imidlertid andre omlægninger i det, og jeg tror, at den debat må foregå i forbindelse med forslaget til udskrivningslov.

Hr. Bundvad stillede til sidst det direkte spørgsmål til mig, om dette lovforslag var forhandlet med invalide- og folkepensionisternes organisationer. Jeg må sige, at det er det ikke. Det har jo ikke været og er vel heller ikke rimelig eller normal praksis, at lovforslag i al almindelighed forhandles med organisationerne. Det, der har været praksis for, har været, at størrelsen af midlertidige tillæg er blevet drøftet med organisationerne, og det vil også ske i år, når vi skal til at behandle forslag om midlertidige tillæg som følge af overenskomstforhøjelserne. Jeg skal i morgen have et møde med organisationerne herom. Jeg betragter imidlertid det foreliggende som et almindeligt lovforslag. En del af det drejer

[Socialministeren.]

sig om, at man af tekniske grunde lægger pensionerne om, fordi pensionisterne nu skal betale skat; det øvrige er reelle nydannelser eller ændringer.

Endelig vil jeg besvare hr. Bundvads spørgsmål om, hvorvidt den længstlevende, hvis pågældende ikke selv er pensionist, skal kunne oppebære pension i 3 måneder efter ægtefællens død, med, at det er lidt vanskeligt, idet der jo ikke længere er nogen pensionist inde i gruppen, men på den anden side, hvis man kunne betragte det ud fra et efterløns synspunkt, så vil jeg ikke på forhånd afvise det, men jeg vil gerne have lejlighed til at vurdere konsekvenserne af det i de forskellige tilfælde.

Fru Clara Munck bad om, at der måtte blive sendt en vejledning ud, så at pensionisterne under en eller anden form blev gjort opmærksom på, at det ikke alene var ekstraforhøjelser til fri disposition, en form for gaver, som man her uddelte med mild hånd, men at regningen ville komme en dag. Nu vil den jo nok komme ret omgående i forbindelse med kildeskatten, så jeg ved ikke, om problemet er så stort.

Der blev også spurgt, om det ikke er sådan, at lovforslaget ud over denne justering, der sker fra skattevæsenet over til sociallovgivningen, indebærer reelle forbedringer i de beløb, der bliver ydet. Jeg kan da nævne, at f. eks. for enlige er resultatet dette, at for at opretholde det samme forhold, som man har i dag mellem pension til ægtefæller og enlige, får enlige en kompensation på 528 kr., medens deres tab ved at miste persontilskuddet kun er på 350 kr.

Hr. Valbak var inde på perspektiverne i det nye forslag om, at den raske ægtefælles indtægt ikke skal bevirke fradrag i pensionen, og forudså måske en dag en fuldstændig ophævelse af fradragsreglerne. Jeg kan se meget perspektiv i disse tanker, men jeg er også klar over, at der vel er grupper, f. eks. enlige kvinder og enkepensionister, hvor synspunkterne nok må være lidt anderledes,

men som sagt, ud i en vis fremtid ser jeg med megen sympati på dette.

Hr. Ove Munch, der kom med mange, også meget teknisk betonedede bemærkninger, må jeg foreslå, at man diskuterer dette nærmere i udvalget; så skal vi fra ministeriets side komme med de oplysninger, der ønskes.

Der blev stillet et mere almindeligt spørgsmål: hvorfor man ikke havde fulgt forslaget i betænkningen om fradragsregler fuldt ud. Hertil vil jeg blot svare, at betænkningen havde til opgave at finde frem til ordninger, hvorved man kunne forenkle eller lempe de gældende fradragsregler. Her kommer et lovforslag, hvor vi på et meget afgørende punkt, nemlig med hensyn til den raske ægtefælles indtægt, fuldstændig ophæver fradragsreglerne; det er sådan set svar herpå.

Med hensyn til førtidspensionen har vi jo tidligere drøftet dette. Man arbejder med det, og jeg har før her i tinget haft lejlighed til at redegøre for den nuværende adgang til at få førtidspension, og hvordan man vil undersøge mulighederne for eventuelt at udvide den. Her er vi meget nær inde på fradragsreglerne, men vi skal vel også overveje, inden vi i vore tanker går for langt ad den vej, at en fuldstændig ophævelse af fradragsregler for førtidspension vel nærmest ville betyde en generel nedsættelse af pensionsalderen.

Hr. Kjær Rasmussen ville minde mig om min fortid som formand for Dansk Kvinde-samfund og beklage, at jeg ikke havde ført mine høje idealer ud i livet og fremsat forslag om, at der skulle være en pension til hver person af samme størrelse uden hensyn til, om man var gift eller ugift. Det ville jeg i fremtiden betragte som en meget lykkelig og rimelig og rigtig løsning, men jeg må have lov at spørge: hvordan vil man føre det igennem i praksis? Skulle det være inden for de nuværende rammer, måtte det jo betyde, at man så ville nedskære den enliges pension, således at den blev det halve af ægtefællepensionen. Det formoder jeg ikke

[Socialministeren.]

er tanken. Jeg formoder, at tanken er, at man ville forhøje ægtefællepensionen til det dobbelte af den enliges pension. Så må jeg hertil blot sige, at det ville på årsbasis koste 350 mill. kr., og det er ikke penge, som vi fra socialministeriets side har dispositionsret over i øjeblikket.

Bundvad: Jeg tager ordet, fordi jeg tror, at socialministeren har misforstået mig med hensyn til mine bemærkninger om at lægge skattebetalingsbeløbet oven på pensions-tillægget. Ministeren argumenterede, som om jeg skulle have foreslået, det skulle lægges oven på grundbeløbet. Det kunne ikke falde mig ind at foreslå det, for jeg ved da, at man derved ville komme ud for, at folk, der ikke fik tilskud i form af skattelettelse i øjeblikket, måske på grund af betydelige indkomster, også skulle have en lettelse, som de ikke i dag tillkommer, og det kunne jeg ikke gå ind for. Nej, det, jeg spurgte om, var: hvis det efterhånden er et almindeligt ønske, at vi skal af med pensionstillægget, kan man så ikke give skattelettelsen i form af et særligt tillæg, så vi måske har nogle fradragsregler, der kan harmonere med pensionstillægget? Jeg vil altså forebygge misforståelsen; jeg foreslår ikke denne forhøjelse overført på grundbeløbet.

Med hensyn til, hvem der har foreslået, at vi skulle lade ægtefællens indtægt være uden for beregningen, henviser ministeren til, at venstre tidligere har foreslået det. Jeg kommer til at minde ministeren om, at det var netop ikke det, venstre foreslog. Venstre foreslog nogle lempelser i fradragsprocenterne vedrørende beregning af invalidepension — altså ikke ophævelse — det var det, hr. Søren Andersen stod for.

Med hensyn til rejsereglerne vil jeg udtrykke glæde over, at man stadig går videre med lempelsen i socialministeriet. Ministeren sagde, at der nu også var givet tilladelse til, at ægtefæller kunne rejse til deres børn. Jeg ville godt, at vi kunne gå et skridt videre. Jeg vil godt gå dertil, at vi siger, at pensionister af sundhedsmæssige grunde skal have lov til at rejse til andre steder i verden, hvor de nu befinder sig bedre. Derfor tror jeg, at vi i udvalget bør se på formuleringen af de dispensationer, socialministeriet kan

give. For skal vi gå stort videre, end ministeren nu gør, og over til det, jeg tænker mig, så er det muligt, at dispensationsbestemmelsens formulering nok trænger til en ændring, for at ministeriet ikke skal komme i konflikt med bestemmelsen.

Endelig vil jeg udtrykke beklagelse af, at der ikke er forhandlet med pensionisternes organisation. Ministeren kan måske sige, det er et almindeligt forslag, men jeg vil da være meget forundret, hvis ikke netop pensionisternes kontaktudvalg eller repræsentanter for dem møder op i udvalget og præsenterer os for andre synspunkter end dem, der ligger i forslaget, og så havde det måske været nyttigt, hvis ministeren på forhånd havde taget højde for det. Samtidig har jeg den opfattelse, at hvis ministeren kan snakke sig til rette med pensionisternes kontaktudvalg på forhånd, så lempes det forståelsen af disse forslag langt ud i pensionistkredse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagenes overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Efter de faldne udtalelser foreslår jeg, at lovforslagene henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Medlemmer af folketinget Poul Dalsager, Lene Christensen, Jørgen Peder Hansen, Ove Hansen, Anker Jørgensen og Ivar Nørgaard har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om avancestop.

Medlemmer af folketinget Poul Dalsager, Lene Christensen, Jørgen Peder Hansen, Ove Hansen, Anker Jørgensen og Ivar Nørgaard har meddelt mig, at de ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om anmeldelse af vejledende priser m. v.

Medlem af folketinget Langkilde har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

[Formanden.]

„Er der efter ministerens mening mulighed for parlamentarisk kontrol med de forhold, hvorunder varetægtsfanger anbringes, og som i den senere tid har givet anledning til kritik, særlig for så vidt angår Blegdamsvejens arrest?“

Medlem af folketinget Holger Hansen har meddelt mig, at han ønsker til socialministeren at stille følgende spørgsmål:

„Finder ministeren det rimeligt, at der på adskillige børne- og ungdomshjem for drenge kun er ansat mandlige pædagoger og på hjem for piger kun er ansat kvindelige pædagoger, og vil ministeren foranledige, at det bliver en regel, at der også bør være kvindelige pædagoger på drengehjemmene og mandlige pædagoger på pige hjemmene?“

Spørgsmålene vil blive optaget på dagsordenen for tingets førstkommande spørgetid.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Poul Dalsager): Jeg skal herved på mit partis vegne tillade mig at fremsætte *forslag til lov om ændring af lov om avancement og forslag til lov om ændring af lov om anmeldelse af vejledende priser m.v.*

Udviklingen i landets økonomiske situation må anses for at være behæftet med adskillige usikkerhedsmomenter. Forslagsstillerne vil anse det for yderst uheldigt, om en prisstigningsbølge skulle udløses efter den 1. juli, til hvilken dato de nugældende love om avancement og lov om ændring af lov om anmeldelse af vejledende priser m.v. udløber, efter at regeringen har tilkendegivet, at den ikke agter at foreslå lovene forlænget.

Den rapport, som er udarbejdet af det økonomiske råd, og som er omtalt i dagspressen, taler da også sit tydelige sprog om den forventede udvikling. Rapporten er ganske vist ikke offentliggjort på nuværende tidspunkt, men pressen plejer at være godt underrettet, så der er al mulig grund til at fæste lid til de forlydender, der er fremkommet om, at rådet forventer avanceglidninger i den kommende tid.

Der er andre og faretruende momenter i den økonomiske udvikling, der gør, at regeringen har god grund til at acceptere en videreførelse af disse love.

Den nyindførte obligationsrationering vil måske bremse igangsætningen af nyt byggeri med ledighed i byggefagene til følge, ligesom de store valutatab og forlydender om en forøget skatteudskrivning til efteråret varsler barske tider for dansk økonomi.

Det må naturligvis erkendes, at denne lovgivning er en belastning for erhvervslivet, men det bør dog nævnes, at der blev foretaget visse ændringer og lempelser i lov om avancement ved behandlingen i efteråret 1968, f. eks. smidigere dispensationsadgang, mulighed for dækning for overenskomstmæssige lønstigninger og for huslejestigninger, ligesom monopoltilsynet fik mulighed for generelle dispensationer.

Når socialdemokratiet ikke fandt at kunne stemme for lovene i efteråret 1968, skyldtes det som bekendt for avancementlovens vedkommende, at man ved ændringen gav tilladelse til, at virksomhederne kunne inddrage hele gevinsten ved rationaliseringer. Derfor foreslås en ændring af avancementlovens § 1, stk. 4, der kun giver mulighed for forhøjelse til dækning af de ved rationaliseringen afholdte omkostninger.

Ændringsforslag nr. 2 forlænger loven uden mulighed for handelsministeren for ophævelse inden den 1. april 1970, til hvilken tid folketinget igen bør tage stilling til loven.

I lov om anmeldelse af vejledende priser gennemførtes også lempelser, som socialdemokratiet ikke kunne medvirke til. Derfor foreslås genindført de bestemmelser, som bortfaldt, og som må anses for ønskelige for at forhindre eventuelle urimelige priser og avancer.

Der kan naturligvis forhandles om forslagene i udvalget, hvor alle saglige forslag vil blive modtaget med velvilje, ligesom forslagsstillerne naturligvis med interesse vil studere henvendelser fra erhvervslivet om ændringer, der f. eks. kunne lette administrationen af bestemmelserne i lovene.

Med disse ord vil jeg gerne anbefale lovforslagene til det høje tings velvillige behandling.

Formanden: Der er ikke mere at foretage i dette møde.